



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Avrea Clavis Paradisi Beatorvm, Omnibvs Christianis,  
maxime Clericis, quotidie vsurpanda, praecipue hac  
funestâ atque moesta belli tempestate**

**Nicolartius, Petrus**

**Coloniae, 1643**

Nona caeli porta ad Austrum. Apoc. 21. 12. Aedificata ex studio  
temperantiae.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-10096**



78 *Nona celi porta ad Austr. Apoc. 21. 12.*

in hac vita nunquam voluerunt abstinere à delicto, nunquam liberentur à supplicio. de pœn. d. 1. si Sacerdos §. potest. 12. q. 1. scimus. vbi grauior erit ignis Christianis, quam paganis. ibid. Purgatorij autē ignis Christianos, plus omni præsentis vitæ cruciatu, torquet. d. 25, qui in aliud.

*Nona celi porta ad Austrum. Apoc. 21. 12.*

*Ædificata ex studio temperantia.*

§. 86. **C**ONSIDERA quanta bona secum temperantia ferat; & quanta mala intemperantia.

1. Temperantia præstat corpus sanum, vegetum, agile, ad omnes suos motus expeditum, & omnia pœnè morborum genera pellit. Nam omnes ferè morbi ex intemperantia proueniunt.

2. Præstat longæuitatem, vt innumeris exemplis eorum, qui in summa abstinentia diutissimè vixerunt, ostendi potest. Cū enim excludat morbos, quibus vita plerumque ante tempus succidi solet, facit vt vita producat, donec exhausto calore natiuo, & humore primigenio, per se instar lucernæ extingatur. Hinc Scriptura Eccl. 37. *Qui abstinens est, adiciet vitam.*

3. Pre-



3. Præstat vigorem sensibus externis, qui abundantia cibi potusque obtundi solent.

§.87. 4. Mitigat animi passiones, præsertim iracundiam & melancholiam, sed super omnia tentationes carnis; nec vllum post gratiam diuinam est efficacius aduersus eas remedium. Vnde illustres quique Sanctorum maxime præsidio temperantiæ & ieiunij in hoc prælio vti sunt, & victores extiterunt.

5. Mentem reddit expeditam & alacrem ad omnes suas functiones; ad orationem, meditationem, studia, conciones, ad danda consilia, & quæuis negotia tractanda: denique facit idoneam diuinis illustrationibus excipiendis.

Intemperantia horum omnium præstat contraria. Perpende itaque: quàm turpe sit. quantæque fatuitatis, ob modicam gulæ voluptatem tanta bona perdere; & tantis malis se exponere: & statue tecum sanctam sobrietatem perpetuò colere.

---

Not. §.88. Probatio virtutis est, exhibitio operis. *Temperantia* derogat sibi, vt arroget Deo: aufert cuti, confert saluti: cū perfecta est, animam carne domita consecrat increato suo molitori. Ea ex cardina-

D 4 . libus.



30 *Nonna est porta ad Austerum.*

libus virtus, hoc difficilius est, quo mirus  
iurisdictionis domi, plus [pro]scriptionis  
domi forisque, semper et adornatur: con-  
sistitque in iusta alimentorum & morum  
moderatione. Nam est virtus refrenans  
appetum in his quæ maxime alliciunt.  
L. ff. lib. 4. c. 1. de iure ex D. Th. 22. q. 141.  
Imperat ea ventri, ne ei plus cibi, quam  
necesse est, suggeratur, refarta sola eius in-  
firmitate, ut ad usus exercendæ virtutis a-  
ptum habeatur corpus. d. 44. cõuiuia. Hæc  
multipliciter commendatur & inculcatur.  
d. 35. sexto die. de consec. d. 5. non dico.  
autorizabilis, quia protoplastis in paradiso  
præcepta. d. 35. l. c. ab Ecclesia sancte, rece-  
pta statim, propagata semper; a SS. Patri-  
bus paterne, per manus tradita. de consec.  
d. 5. ieiunia. flos eius, nec in manducando,  
nec in abstinendo solum consistit; sed in v-  
triusque medio, secundum naturæ capaci-  
tatem. d. 41. quod dicit. respecta corporis  
firmitate, temporis opportunitate, alimen-  
torum qualitate, nata refectionis quanti-  
tate. l. c. laudatissima est, quæ discretissima.  
d. 45. quisquis. de consec. d. 5. non medio-  
criter. quoniam auaritas ciborum, quan-  
tumcunque vilium, in vitio est. d. 41. deli-  
cix. tam in carnibus, quam in sementinis.  
d. 4. denique. vbique cum moderatione.  
alicu-



alicubi cum |delectu. de consecr. d. 5. non dico. & can. vt in quadragesima, est à magnis piscibus, cibusque lasciuis & potibus abstinendum, velut & in aliis fere ieiuniis. d. 3. denique.

§. 89. An melius ieiunet, qui sæpius parum, an qui liberahiter lauteque rarius est, vid. de consecr. d. 5. non dico. & 2. cc. seqq. hoc esto ratum, *temperantiam* oportet esse mundam. d. 18. habeatur. d. 86. quid prodest. in vigilique obseruantia, vt sancta iubet Ecclesia. de consecr. d. 5. ieiunia. & c. nihil, vt virtuti addatur, quod corpori detrahitur. Semper enim cibus animæ ieiunium fuit, præsertim ieiunium vernū illud quadragenarium, quod pro decima totius anni temporis Deo redhibetur ac offertur. Velut illud quoque, de quo non est quidem generale præceptum, nihilominus ad scādalum euitandum, iuxta patriæ patrumq; morem est colendum, quib. in ieiunitatis asperitatibus, poenalitates corporis assumuntur moderata seueritate ac lenitate. d. 45. disciplina. d. 12. illa. d. 76. vtinam. Cauēdi Gentium errores in cōorum temperantia. d. 30. si quis presbyter. cum qua & elemosynæ erogandæ erunt. d. 86. non fastis. §. item perfecta. ita enim oratio, vt in cælum emicet, suis armabitur alis, tempe-



rantiæ ac misericordiæ eius, quæ ipsam vincit merito charitatem virtutum reginam.

§.90. TEMPERANTIA omnibus Christianis est imperata: proceribus eorum, episcopis, prædicatoribus, etiam atque etiã, Clericis. d. 35. ecclesiæ. Monachis religiosisque ea maxime, quæ modice carnes appetit. de consecr. d. 5. carnem. ipso etiam die sabbathi, vniuersis. ib. quia dies. Semper quidem, præcipue obligante ad ieiunium tempestate. ib. sint tibi. & ieiunij, verni tēpore rigide ieiunitas ventris imperatur clericis ac regularibus. d. 4. statuimus. & 2. cc. seqq. Non ieiunandum quidem esset toto Paschali, vsque ad Pentecosten, tempore. d. 76. ieiunium. §. non autem. si qui tamen ex deuotione id temporis ieiuent, non culpantur. ib. post. & c. vtinam. culpantur ij, qui iugi duorum pluriumve dierum inedia se vnquam macerant. de conse. d. 5. non dico. & 2. cc. seqq. quia graue ac indiscretum: sic & is, cui fames molestior, potest eleemosyna redimere abstinentiam imperatam. d. 82. presbyter.

§.91. Idem esto iudicium de potus temperantia. Quia luxuriosa res, vinum; tumultuosa, ebrietas. Omnis, qui his miscetur, insipiens. Prouerb, 20. d. 35. luxuriosa. excatur



catur eis conscientia, ratio ipsa sepelitur. 15. q. 1. sane. denudant femora, ad spurcitiã homine indignissimam. d. 35. sexto. ab eis maxime abstinendum est clerico, utpote cuius sensus potissimum debent vigere. d. 35. §. 1. & canone seq. faciunt hominem proum, ad promittendum; tristem, ad exoluendum: ut vulpem Herodem, contra natorum ex mulieribus maximum. 22. q. 3. vnusquisque peccato mortifero. 25. dist. vnum. §. criminis appellatio Ebrietas initio cõditi mundi ignorabatur, annis 1600. d. 35. sexto. ib. Noë inuenit, vsque ad incestũ cum filia. nam est fomes ac nutrix omniũ scelerum. ib. ante omnia. vbi Concilium Agathense. cap. 41. statuit, vitandam præ omnibus peccatis ebrietatem, quia omniũ est nutrix. Itaque clericum, quem ebrium fuisse constiterit, aut supplicio corporali subdendum: aut triginta diebus à communionem cleri submouendum; ne cum, quem ut Loth. Sodoma non vicit, vna vincant. d. 35. §. 1. ministri enim templi prohibentur vinum & ficeram bibere. Leu. c. 10. ne haustu grauentur corda; ut sensus sit tenuis: ne venter despumet in libidinem. §. cit. fin. erumpatve imperus, in iurgia, uti Noë euigilans maledixit filio. l. c. sexto. Hinc iura sacra volunt cum ebrioso nec  
D 6 cibum



cibum summi, nec societatem haberi. II. q. 3. ad mensam. Episcopum etiã aut presbyterum ebriosum; inferiorem autẽ clericum, corona priuari. d. 35. episcopus. Nam ebrietas excusat solum à *tanto*, non etiam à *toto*. 15. q. 1. sane. & c. inebriarunt. Quid enim: cui vax? cui rixax, cui foueax, cui sine causa vulnera? cui suffusio oculorum? nõne his, qui in vino commorantur? Prouer. 73. De his vini plagis, vid. Plin. lib. 14. c. 22. Magnus Aragoniæ Rex Alphonsus aiebat, se detestari vinolentiam, quia furor & libido, eius sunt filix: plurimumque nocuit gloriæ M. Alexandri. Quid apostatare facit etiam sapientes? *vinum & mulieres*. Eccle. c. 19. 2. Basil. hom. de ebr. *Ebrietas est demon volütarius, inimica virtutis*. S. Hieron. in c. 5. ad Gal. Est homo, nec mortuus, nec viuus. S. Chrysoft. *est demon voluntarius morbus veniam non habens*. S. Aug. blandus est dæmon dulce venenum: quam qui habet, seipsum non habet: nec solum facit peccatum, sed ipse totus est peccatum.

§. 92. TEMPERANTIA oculo meliore spectatur in moribus. d. 23. qui episcopus. Illi vt perducantur ad illud medium, quod virtutis est, tenuereque beati: qui non nescij, haudquaquam sufficere, quod abstineatur



neatur à bono ; etiam bona esse faciendâ  
scierunt. 22. q. 5. de forma. d. 35. ecclesiæ. fir-  
ne ad illicita adirent, sæpe & à licitis abie-  
runt. 33. q. 4. Christiano. vir cum propria.  
duabus de causis abstinent se à licitis, qui  
viri sunt boni, inquit Greg. Theotista, vt  
culpas detergant, nec non merita cumu-  
lent &c. prudens auaritia. 27. q. 2. sunt qui.  
§. duobus. Effectu id præstantissimo atque  
vberrimo fiet. cû *Temperantia* proficiat &  
animæ & corpori. (NB.) quia nihil æque  
conducit sanitati, sicut moderata refectio.  
de consec. d. 5. nihil enim sic. Aurei oris  
aureum hoc monumentum est. hom. 29. c.  
22. ad Hebr. Nil sic salutem (addit) nil sic  
sensuum acumen operatur: nil sic ægrit.  
fugat. &c. (NB.) idem ib. c. ne tales. ex S.  
Hieron. *Temperantia* curat vulnera delin-  
quentis, & curatos sanctificat. ib. sint tibi.  
viventium abstinentia est defunctorum  
pœnitentia. 13. q. 2. animæ. nam satisfacit,  
pro viuis mortuisque. d. 76. igitur. Deniq;  
temperantia est duplex corporalis, & spi-  
ritualis. de consecr. d. 5. ieiunium. melior  
est, quæ abstinet à peccato & illicitis secu-  
li voluptatibus. ibid. vnde Adæ virtus, fuit  
in ieiunio: lapsus, in cibo. d. 35. sexto. pœ. d.  
3. in cassum.